

De Vijf

Spiegelend toilet

Architect **Kees Spanjers** bedacht voor het Cobra-café in Amsterdam een toilet met deuren van doorzichtig glas. Die veranderen in matglas zodra het slot wordt dichtgedraaid, een vinding die het toilet de status opleverde van mooiste wc van Nederland en België. Spanjers bezocht ook in het buitenland bijzondere, openbare toiletten.

1 **Café Costes, Parijs**

Dit café betekende de doorbraak van ontwerper Phillippe Starck in 1984. 'Hij had ook de toiletten goed aangepakt. Dat was tot die tijd niet gebruikelijk.' De mannen konden er tegen een glazen plaat plassen. 'Vanaf dat moment ben ik ook serieus gaan kijken naar de minder prestigieuze ruimten van een gebouw.'

2 **Hauptbahnhof, Kassel**

'Openbare toiletten op treinstation zijn meestal heel naargeestig. Hier is dat probleem opgelost.' In Kassel is het toilet gecombineerd met een winkel waar je van alles kunt kopen. 'De exploitant houdt de boel schoon en het hele ontwerp is zorgvuldig en doordacht.'

3 **Northampton, Massachusetts**

'De plaatselijke universiteit heeft daar een klein museum. Door twee kunstenaars opdracht te geven de toiletten te ontwerpen, wordt die gebruiksruimte eens door een andere bril bekeken.' Dat pakte daar goed uit, vindt Spanjers. 'De een heeft alles beschilderd, de ander speciale tegeltjes laten bakken. Waar het om gaat is dat zo'n ruimte meerwaarde krijgt.'

4 **Tate Museum, Londen**

Voor de deur van dat museum staat een klein openbaar toiletje. De buitenkant is geheel van spiegelend glas. 'Alleen als je erin zit ontdek je dat het glas halfspiegelend is. Je kunt dus van binnen wel naar buiten kijken en iedereen zien langslopen. Een hele mooie ervaring.'

5 **Sekos Hotel Tornj, Helsinki**

Op de veertiende verdieping van de enige wolkenkrabber in Helsinki, bevindt zich een klein barretje. Daar hebben gasten zittend op het toilet een schitterend uitzicht over de hele stad via een groot raam. 'Die truc is vaak gedaan, in Tokio, in Kuala Lumpur, maar deze toiletten staan daar al sinds de jaren dertig.'